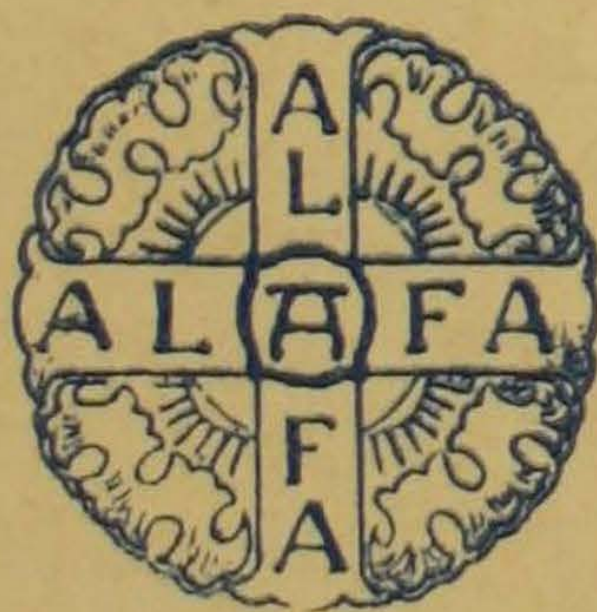

DINARSKA KNJIŽNICA SVEZAK 6.

**BUDITE SVIJESNI
KATOLICI!**

IZDAJE KNJIŽEVNO DRUŠTVO „ALFA“ SUBOTICA,
HARAMBAŠIĆEVA UL. 7.

U današnje doba

mного se gleda i pazi na to: **što će svijet reći?** Bilo to ne znam na kakvu vječnu i vremenitu štetu našu, samo neka je svijetu dobro.

Lažni **obzir ljudski** zavladao je današnjim svijetom i sve više i više kupi sebi žrtava. **Ljudi se stide svoga Boga i svoje vjere**, ma da znaju da će ih to strovaliti u vječnu propast.

Da bar nešto doprinesemo za liječenje ove rak-rane, izdajemo evo ovu knjižicu i dovikujemo svima katolicima, u kojima još tinja nešto iskrice vjerske svijesti: „**Ohrabrite se! I muževno radite u vjeri svojoj! Jer u njoj bit ćete slavni.**”

Uredništvo D. K.

Budite svijesni katolici!

I. UVOD.

Obzir ljudski.

Žalosna rak-rana današnjeg društva jest obzir ljudski. Obzir ljudski, koji vodi do vjerskog nehaja, a često puta i do odmetnuća od vjere.

Obzir je ljudski danas jedna grdna kukavština. Šta je kukavnije nego ne usuditi se pokazati pred ljudima što je tko uistinu? Šta je kukavnije nego stidjeti se svojega najbolje opravdanog uvjerenja? Šta je kukavnije nego žacati se ispunjavati onu dužnost, na koju je netko obvezan po svakoj pravici?

Popustljiv — odlučan.

Popustljivošću prema obziru ljudskom jadni kršćanin-katolik ipak ne može izbjeći preziranju toga svijeta, niti steći njegovo štovanje. Možda će mu izvana povlađivati, ali unutra u srcima svojim prezirat će ga. Držat će ga za kukavicu i za čovjeka bez značaja.

Naprotiv odlučan katolik izvojštit će sebi ugled i štovanje i kod ljudi bezbožnika. I protiv njihove volje. Oni će ga brzo prestati progoniti svojim zlobnim šalama, jer one nemaju drugog ploda, osim što se njegov ugled sve više podiže.

Pa koji su to ljudi,

čijih se poruga toliko plaši čovjek obzira ljudskog? Sigurno nisu to ljudi, koje preporučuje njihova krepost. Niti su to oni uostalom pošteni ljudi, na koje se možemo namjeriti također izvan broja praktičnih katolika, i kojima je duša odveć plemenita, a da bi išli vjernicima otimati sreću, poradi koje su im zavidni. To su vam gotovo uvijek ljudi bezbožnici, ljudi lakoumni, rugači tašti i preziranja vrijedni, koji hodaju po svojim požudama i bezbožnostima, ljudi nesposobni da učine sebi ili drugima kakovo dobro, ljudi, kojima ne bismo nikako htjeli biti slični. Čudnovato! I neki pa neki boje se takovih eto ljudi. Poradi njih odriču se svoje slobode i dostojanstva svojega bića. Poradi njih guše u sebi malo po malo glas svoje savjesti, koja otupljuje sve više, a napokon ostavlja čovjeka u vjerskoj i moralnoj nehatosti, iz koje ga više ne izbavi ništa!

Ne možemo

bez goleme žalosti promatrati to strahovito danas haranje obzira ljudskog u dušama ljudskim. Ne možemo bez zgražanja gledati tu strmen, niz koju se toliki i toliki kotrljaju od zla na gore, dok napokon ne propanu u jamu potpunog odmetnuća od vjere. Sramotno prigibajući glavu pred mišljenjem neprijatelja Kristovih, jadnih robovi obzira ljudskog isprva se zadovoljavaju vršenjem ponajglavnijih dužnosti vjerskih. Pa i ove vrše samo potajno i stoga nesavršeno. Kao da je lozinka i praktično pravilo njihovom životu: Učiniti uvijek što manje.

Ali nije im moguće držati se dugo vremena ovoga pravila i vladanja. Domalo ne će više slušati riječ Božju, ne će više tražiti snage u sakramentima Crkve. I kada dođe čas, gdje bi trebalo javno ispovjediti svoju vjeru, onda više nemaju srčanosti za to, te postaju pravi odmetnici od svoje vjere.

Odriču se Boga.

I Bog se njih odriče. Jer je sâm Isus Krist izrekao one sudbonosne riječi: „*Ko se odreče mene pred ljudima, odreći ću se i ja njega pred Ocem svojim, koji je na nebesima.*“ (Mat. 10, 33.)

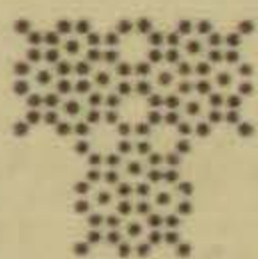
Ipak će jedamput doći dan, kad će čovjek obzira ljudskoga gorko oplakivati svoje ludo držanje i vladanje. Približit će mu se čas smrti. I čovjek obzira ljudskog zadrhtat će, kad pomisli na strogi račun, što će ga Bog zatražiti o njegovim djelima. I tada će on uvidjeti ono, što je, čini se, bio zaboravio za života svojega, da je naime vječno spasenje stvar osobna i da mu pred vječnim Suce-
M. S. S.

ne će priteći u pomoć oni, poradi kojih bio je zanemario svoje dužnosti vjerske. Bože daj, da se u tom posljednjem času svesrdno obrati Bogu i steče milost oprostjenja!

Ima i drugih

još, žalosnih posljedica obzira ljudskog. Rob obzira ljudskog nanosi užasnu nepravdu drugim kršćanima, pa i samoj svetoj Crkvi. Popustio je sâm čuvstvu krivoga stida i straha. Svojim rđavim primjerom povest će on za sobom druge kršćane, slabe poput njega, da zabace praktične vježbe vjerske i da se postave na stranu nehajnih za vjeru ili dapače samih neprijatelja vjere.

Ove žalosne posljedice obzira ljudskog iz dana u dan imaju sve više i više pristaša i kose svoje žrtve. Svijesnih katolika svaki dan je sve manje i manje. Da se ovo zlo istrijebi, pa da našoj vjeri i našem narodu svanu ljepših dani, naš Natpastir presvijetli biskup *Lajčo Budanović* izdao je vrlo važnu i savremenu korizmenu okružnicu, koju evo sa dozvolom Presvijetloga niže donášamo, u kojoj nam kratko ali jezgrovito pokaziva najbliži put vjeri Kristovoj i svijesnom katolicizmu.

II. RIJEČ NAŠEG NATPASTIRA.

Obljetnica.

U Isusu Kristu ljubljena braćo svećenici i vjernici!

Današnjim danom se dovršava pet godina, otkako nam je po milosrđu Božjem i milosti Svete Stolice povjerena administracija onoga dijela Kalačke i Bačke Nadbiskupije, koji je po mirovnim ugovorima pripao novoj našoj domovini S. H. S. Na obljetnici petoj našega rada ne ćemo se sjećati minulih borba i truda, već pozivamo sebe, svoju braću svećenike i vjernike ne toliko na obračun, kako smo vršili svojih dužnosti, nego više na predstojeće zadatke, kako da

sačuvamo vjeru katoličku

u njezinoj potpunoj čistoći, koja nam je povjerena, kao jedini oslon našega spasenja i najveće blago našega naroda. Toliko je i vanjskih i duševnih pogibli, da će nam se zamračiti čisti vid u budućnost, da se i kod ove prigode moramo sjetiti opomene sv. Petra: „Braćo! Budite trijezni i bdijte!“ (I. Petr. 5, 8.). Ne dajmo se opojiti idejama i željama, koje će Vam bistar sud pomesti, a „nakupiti učitelje, kao što ih uši svrbe i odvratit će sluh od istine i k pripovijetkama će se obratiti.“ (II. Tim. 4, 3—4.).

Ovakim pogibeljima i prigodama „oprite se jaki u vjeri!“ (1. Petr. 5, 9.). Nemojmo naličiti na „trsku, koju vjetar ljulja“ (Luka 7, 2.). Čisto katoličko naziranje svijeta bez smjese, neka nas vodi po svim putevima života našega.

Najveća pogibelj,

koja nam prijeti čistoći naše vjere, proizlazi iz samoga područja gdje živimo. Naša biskupija je područje raznih vjeroispovijesti. Na plodnim poljanama Bačke traže svoj opstanak ljudi, koji imaju raznih vjerskih načela, i koji nastoje svoje nauke širiti i drugima nametnuti.

Ova smiješanost naroda i konfesija čine najveće poteškoće kod ujedinjenja sviju katoličkih sila, a ujedno je i najveća pogibelj za sačuvanje čistoće katoličke vjere. Svakdanjim općenjem otupljuje se nježnost katoličke svijesli i zarazuje se zdrav osjećaj i vjera u isključenu istinitost katoličke nauke.

„Jedan je Bog, jedna vjera

i jedno krštenje“ (Ef. 4, 5), a i jedna je sveta katolička i apostolska Crkva, koja je vječna čuvarica Isusovih nauka. Stalna prisutnost Duha Svetoga u Crkvi pruža nam nedvojbenu sigurnost, da smo na putu spasenja. „Katolička vjera je ono blago u polju, što našavši čovjek sakrije i proda sve što ima i kupi polje ono.“ (Mat. 13, 44.)

Kao vjerna djeca katoličke Crkve vazda moramo biti ponosni na to, da cjelinu Isusovih istina imamo i slijedimo. „A time se pokazujemo, da smo njegovi učenici, ako se međusobno ljubimo.“ Ljubav

prema bližnjemu imamo vršiti u cijelosti i po nutarnjoj mjeri i po vanjskom odnošaju. U vršenju ove zapovijedi ne smijemo isključiti ni jednoga bližnjega i kod vršenja dobrih djela ne pitajmo ni za ime, ni za narodnost, ni za vjeru. Činite dobro svima. U građanskim odnosima budimo prema svakomu jednako susretljivi i ljubezni.

Glavna zapovijed.

Ali kada se pokazuje prigoda, da se radi o odnošaju našem prema vječnim istinama, o dužnostima vjerskim, onda nastupa obaveza prve glavne zapovijedi: „Ljubi Gospodina Boga svoga od sveg srca svoga.“ (Mat. 22, 37.) Kada nam ima duša doći neposredno u odnos s Bogom, potpun obzir se ima prema njemu upraviti, prestaju druge dužnosti i otpadaju obziri prema ljudima.

U vječnim istinama ne može biti dvoličnosti, u vjerskim stvarima ne može biti pogodbe, ne može biti izjednačenja.

Ko i su se od trenika vjere otuđili, od Kristove Crkve otpali, ili njoj neposlušni postali već su pretrpili brodolom u svojoj vjeri, s njima se upropašćuju i njihovi suputnici. „Šta ima vjernik sa nevjernikom?“ (II. Kor. 6, 15) Šta bi mogao imati svijestan katolik zajedničkog vjerskog čina sa drugima?

Ne mješajmo se u vjeri!

Lakomišljeno sklapanje mješovitih brakova, koji su se u zadnje vrijeme tako strašno umnožili, dosljedna priređivanja službenih i privatnih svečanosti, gdje naši katolici nesvijesno prisustvuju inovjerskim

obredima, veliki pad morala pokazuje nam, da se je u duše već polkrala nehajnost za čisto katoličko mišljenje i osjećanje našega naroda.

Zabrinuti za budućnost naših potomaka osjećamo se potaknutim, da se za vrijeme, sa što manje gubitaka u dušama, postaramo za lijek i otpor proti širenju vjerske nehajnosti.

Prije svega ima se uzbuditi u nama pravi svećenički duh, „koji će i život svoj dati za svoje ovce.“ (Iv. 10, 11.) A u naše vjernike uliti odvažnost, da budu pripravnici na svaku žrtvu, samo da bi sačuvali čistoću svoje vjere, i nepokolebivo naziranje svijeta u katoličkom svijetlu. Stari kršćani su podnijeli mučeničku smrt, ali nisu htjeli da ma i jedno zrnice tamjana spuste na oltar krivih bogova.

A da bi se svijest za istinitost naše svete vjere sačuvala i da bi se svaka otupljenost u osjećaju vjerskom i tim opasnost za otpad otklonila, čuvati nam se valja najviše ovakog općenja u vjerskim stvarima sa nekatolicima. „Zar ne znate, da će mali dio kvasca cijelu tvar pokvariti?“ (I. Kor. 5, 6.)

Mješovita ženidba.

Već je stari zakon zabranjivao sinovima Izraela, da se miješaju sa nevjernicima. „Ne ćeš se udruživati s njima u brakove.“ (Deut. 7, 3.) Svećenstvu za dužnost nalaže zakonik katoličke Crkve (Kan. 1064), da vjernicima protumače, kako Crkva najstrožije zabranjuje, da se brak sklapa između dvije osobe, od kojih je jedna stranka katolička, a druga pripada inovjerskoj sljedbi. (Kan. 1060.) Roditelji i znanci od svih sila imaju nastojati, da odvrate omladinu od takvih poznanstva sa inovjercima, koja dovode

do mješovitih brakova i da katolici samo kod svojeg svećenika mogu valjano primiti sakrament ženidbe, i da je pred očima Crkve čisto priležništvo, ako se katolik usudi u inovjerskoj crkvi dati vjenčati.

Crkva izopćuje iz svoje zajednice svakog, koji bi se vjenčao pred predstavnikom druge vjere, ili bi djecu svoju dao krstiti ili podučavati u drugoj vjeri.

Kumstvo.

Po zakoniku crkvenom ne može svećenik svoj blagoslov dati ni na brak, ako bi zaručnici kanili i u drugoj crkvi ponoviti svoj bračni ugovor. (Kan. 1063.). Ne bi se mogao ispričati od grijeha katolik, koji bi se primio, da kumuje pri vjenčanju inovjerskih obreda; a naše prilike ne mogu dati dovoljna povoda duhovnoj oblasti, da popusti od zabrane, da kod katoličkog vjenčanja inovjerac kumuje.

Kumovanje donša porodično prijateljstvo, koje vremenom prouzrokuje nemar u vjerskim osjećajima. Zato se ne smije dovesti inovjerac na kumovanje kod krštenja, niti bi mogao katolik bez grijeha kumovati ili po drugim se dati zastupati pri krštenju, što ga vrši inovjerski svećenik.

Službena dužnost.

Katolik ne može svojom prisutnošću odobravati bogoštovlje, koje se ne vrši u zajednici sa Crkvom Kristovom; zato ne može bez griješnosti prisustvovati inovjerskim obredima, bez da bi mu na to povodom bila službena dužnost, rodbinska veza i građanska počast, pretpostavljajući i u ovom zadnjem slučaju, da za njega ne postoji nikakva opasnost otpada ili smutnje. (Kan. 1258.)

Zabrane.

Bez izgovora je zabranjeno vjernom katoliku, da kojem inovjerskom bogoštovnom činu djelatno prisustvuje, da sluša govore, u kojima se o njihovoj vjerskoj nauci raspravlja, da s njima moli ili pjeva obredne pjesme.

Roditelji ne smiju pustiti svoju djecu na takve svečanosti, gdje predstavnik druge konfesije vjerske obrede i pouke drži. Vjeroučitelj dužan je ograditi se proti svakog nasilja na slobodu savjesti i budno paziti, da djeca u školama ne ostaju na vjeronauci, koju predaje svešteno ili lajičko lice druge vjere.

Ne možemo imati zajednice u vjerskim obredima. Zato se ne smije uvesti običaj, da se zvonjavom prate inovjerski ili katolici mrtvaci, kojima se ne može crkvena sahrana dati. U katolička blagoslovljena groblja ne mogu se inovjerski mrtvaci ukapati.

Isto tako ne može se blagosivati znamenje ili predmet, na koje bi se zatražio blagoslov i od inovjerskog svećenika. Vjeran katolik ne može dat sjaj duše svoje potamnuti sa slušanjem ili gledanjem krivovjernih nauka ili obreda.

Katolički život.

A najveći je zalog za ustrajnost u katoličkoj vjeri, čist, neporočan život, ustrajna odanost prema svojem starješinstvu i svetom Ocu Papi.

Nastojmo, braćo katolici, sa vjernim vršenjem Božjih i crkvenih zapovijedi, sa primanjem svetih

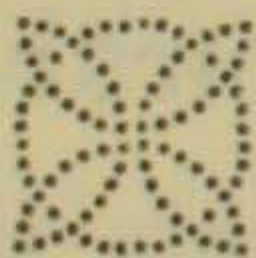
sakramenata zaslužiti milost, koju nam Bog daje, da smo djecaj edne svete katoličke i apostolske Crkve.

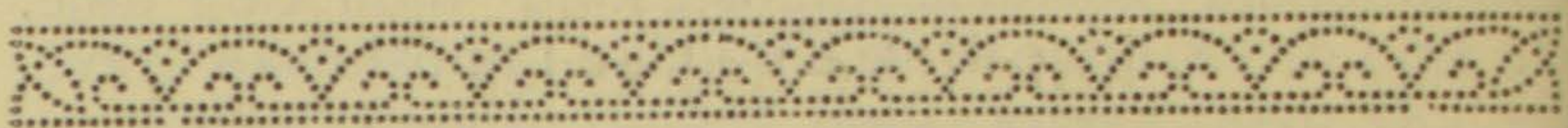
U ovoj svetoj vjeri želimo živjeti, u njoj umrijeti i s pomoću njezinih sredstava milosti vječno spasenje postići, da zaslužimo čuti iz usta vječnog Suca riječi: „Raduj se dobri slugo, jer si bio u malom vjeran, uđi u radost gospodara svojega.“ (Mat. 25, 23.)

Subotica, dne 10. velj. god. 1928.

Lajčo Budanović.

Biskup i Administrator Apostolski.

III. ZAVRŠETAK.

Još koju riječ

na rastanku hoćemo da kažemo. Riječ koja treba da nam se uhvati za srce, riječ koju treba da duboko zarezemo u dušu našu, riječ koju ne smijemo nikada skinuti s uma, a to je:

Strah.

Ne bojmo se ruganja ovoga svijeta, ne bojmo se njegovih prijetnja, njegovih gromova! Mi smo jači od njega. Uz nas je vjera naša, a to je, kako veli sveti Ivan Apostol, pobjeda, koja pobjeđuje svijet. Ne bojmo se. Današnji se katolici preveć boje. U nama kao da ne vrije više krv onih prvih kršćana, koji su neustrašivo ispovijedali svoju vjeru i pred najvećim silnicima. Mi kao da nismo njihovi potomci. *Katolički strah!* To je ona kuga, koja hara po našim katoličkim redovima. To je ona kuga, koja nas najviše ubija. Budite uvjerni: nisu nama najveći neprijatelji bezvjerci, ne! Najveći dušmani jesu

katoličke kukavice.

Kukavičluk plašljivost — to je kuga naša. Mi se bojimo javno kazati što smo, bojimo se čitati javno katoličku novinu, bojimo se baciti od sebe list, koji napada na naše svetinje, bojimo se i stidimo, da nas nazovu bogomoljcima, idemo plašljivo i oprezno, da koga ne povrijedimo. Tako radimo, a protivnicima katoličkog imena rastu onda zazubice; oni nam se onda smiju i rugaju, oni nas onda i progone. I pravo nam je! Mi onda nismo dostojni da živimo! Jer znate li, odakle dolazi taj kukavičluk? Odatle, što nismo svijesni svoje snage a nismo je svijesni, jer nismo potpuno uvjereni katolici!

Tko tvrdo vjeruje

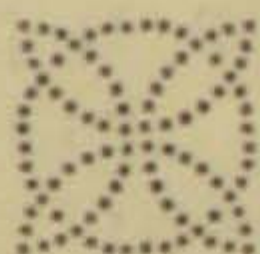
u neku istinu, tko vjeruje u potrebu te istine, taj se ne boji ispovijediti je, ma bilo pred kim. A mi imamo istinu, našu vjeru, vjeru, koja je najveća potreba naša; ali ne ispovijedamo je, jer ne osjećamo njezine potrebe: mi nismo svijesni katolici, jer inače ne bismo bili kukavice.

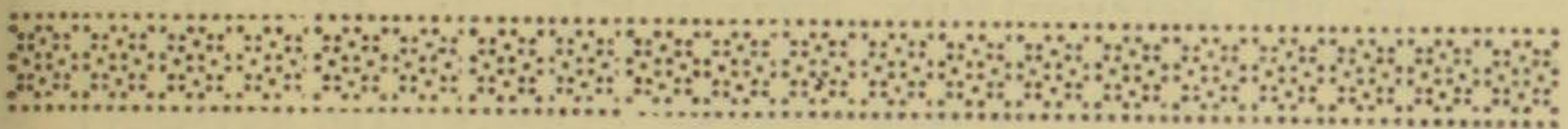
Naprijed! Dolje strah! Dolje krivi obzir! Dolje kukavičluk!

Pobijedit ćemo,

jer mi smo sinovi svijetla, kako nas zove sv. Evanđelje. Zašto da se bojimo, i zašto ne iziđemo van, na svijetlo, na bijeli dan? Isus je donio svijetlo, njegova je Crkva veliki svjetionik vječnih istina na burnome moru ovoga svijeta. Mi smo učenici toga

Učitelja, mi smo sinovi te Crkve. Zašto onda da se krijemo? Ne! Ako smo svijesni katolici, mi se ne smijemo kriti, ne smijemo se stidjeti. Svagdje i pred svakim moramo odlučno širiti svjetlost vjere naše. Svakomu čast, ali ja sam katolik, sin Svijetla pa zašto da se krijem i stidim? Ja sam slobodan, pa tko da me spriječi, da iziđem na svjetlost, da pred cijelim svijetom sine moja vjera? Na svjetlo, na bijeli dan, braćo! Ne budite katolici samo u svojoj sobici, samo gdje vas nitko ne vidi! Mi moramo biti katolici svagdje: i na javi na bijelom danu, i ljudi će nas onda više cijeniti. Dignimo visoko svoj katolički barjak, neustrašivo iziđimo na bijeli dan! Mi ćemo pobijediti, uz nas je vjera, uz nas je Bog!

IV. DESET ZAPOVIJEDI

protiv obzira ljudskog

1. Držite za dužnost svoju svima i svagdje pokazati, da je vaša kuća prava kršćanska-katolička kuća!

2. Sveto Propelo neka zaprema najčasnije mjesto u prostorijama, gdje primete posjete a ne gdjegod u kuhinji ili kakvoj komorici.

3. Uz Propelo ne trpite slikarija i kipova, koji vrijeđaju kršćanske oči! Ne trpite golotinja, poradi kojih mora da porumeni svaki, koji još nešto drži do poštenja!

4. Ne primajte na stol ni u knjižnicu svoju takovih novina i knjiga, koje napadaju vjeru ili ćudoređe, ili koje ostaju neutralne, to jest ni tamo ni amo, prigodom takovih napadaja.

5. Na putovanju kupujte i čitajte samo katoličke novine i ne dopustite sebi nikada čitanje rđava štiva!

6. Sudjelujte kod katoličkih društava, pobožnih i karitativnih, i učestvujte u javnim svečanostima njihovim!

7. Nipošto ne ulazite u društva Crkvi neprijateljska, dapače ni u društva tobože neutralna, koja se gotovo uvijek izrode u društva neprijateljska Crkvi i vjeri.

8. Ne prisustvujte obredima, n. pr. civilnim ophodima i takvim civilnim svečanostima, što ih obično izrabljuju u bezvjerske i bezbožne svrhe!

9. Držite se vjerno crkvene zapovijedi o nemrsu i postu, ne samo kod svoje kuće, nego također gdje god budete!

10. Kroz korizmu pokažite se katolicima i u tom, što ćete se čuvati svjetskih zabava i takovih svečanosti, koje ne spadaju na vrijeme posvećeno pokori!

Dozvolom Duhovne Oblasti
u Subotici 622./1928.

Razne knjige:

koje se mogu dobiti jedino kod Književnog Društva „Alfa“ Subotica, Harambašićeva 7.

Velika Slava Božja u molitvama i pesmama. Str. 804. u koži sa zlatorezom . . .	Din. 150—	poštom 155—
Slava Božja samo molitve. U koži sa zlatorezom . . .	„ 120—	„ 125—
Svetotajstvo molitvenik za klanjanje presv. Oltarskom Sakramentu	„ 12—	„ 13—
Narodno Blago bunj. šok. narodne pjesme	„ 10—	„ 11—
Subotička Danica jedini bunj. šok. kalendar	„	„ 10—
Stari Mirotvorci. Divna pripovijest iz doba apostola	„ 6—	„ 7—
Crkvene pjesme za školsku mladež	„ 3—	„ 3·25
Živa Ružica. Pravilnik o sv. ružariju	„ 2—	„ 2·25
Oltarsko Društvo. Priručnik	„ 2—	„ 2·25
Šestnedjeljna pobožnost sv. Alojziju	„ 2—	„ 2·25
Sv. Potvrda. Nauk o krizm.	„ 2—	„ 2·25
Molitve za sv. ispovijed i pričest	„ 1—	„ 1·25

I sve službene crkvene tiskanice.

DINARSKA KNJIŽNICA

SUBOTICA, HARAMBAŠIĆEVA UL. 7.

Dosada izašle knjige:

1. Bog. Čitaj pa se misli. Din. 2 poštom 2'50			
2. Sveta noć. I druge legende o malom Isusu	„ 2 „		2'50
3. Našim šorom. Pripovijesti iz Subotice . . .	„ 2 „		2'50
4. O ženidbi. Pouka. . .	„ 2 „		2'50
5. Ezopčice. Priče za kat. mladež	„ 2 „		2'50
6. Budite svijesni katolici!	„ 2 „		2'50
7. Svezak je u pripremi.			

